

Питання до підсумкової атестації

з української літератури та методики навчання літератури для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти заочної форми навчання

Питання з української літератури

1. І. Котляревський, його творча особистість. „Енеїда” І. Котляревського як явище просвітительського реалізму. Особливості художнього змалювання дійсності в поемі. Жанр, характер конфлікту, художня майстерність у п’єсі „Наталка Полтавка”, роль твору у становленні нової української драматургії.
2. Життєвий і творчий шлях Т. Г. Шевченка. Періодизація творчості письменника.
3. Життєвий і творчий шлях Григорія Сковороди. Особливості поетичного доробку („Сад Божественних пісень”). Байки і трактати автора як втілення його практичної філософії.
4. „Слово о полку Ігоревім” – найвидатніша пам’ятка періоду Київської Русі. Літописна основа пам’ятки. Синкретизм язичницьких і християнських елементів, роль описів природи у художній тканині тексту. Композиційні особливості та розгалуженість системи образів (образи Русі, людей, «поля»). Ідейне багатство пам’ятки.
5. Літописання на Русі і в Україні: „Повість минулих літ” як одна з найдавніших оригінальних пам’яток давньої української літератури. Часові й просторові масштаби, образи князів. Козацькі літописи Григорія Грабянки, Самійла Величка, Самовидця як своєрідне відображення визвольної війни 1648-1654 рр.
6. Поняття УНТ. Специфічні ознаки фольклору: традиційність, колективність, варіативність, імпровізованість, усність, обрядовий синкретизм. Система жанрів українського фольклору. Календарно-обрядова творчість: ритуально-міфологічна основа, поетика.
7. Лірика, балади, соціально-побутові та історичні поеми раннього періоду творчості Т. Г. Шевченка. Проблематика, джерела, сюжет і композиція, образи поеми «Гайдамаки». Поєднання рис романтизму й реалізму в поемі.
8. Лірика Т. Г. Шевченка періоду "трьох літ", її художня довершеність. Політична сатира письменника періоду "трьох літ", її народний характер. Тематичне, жанрове і стильове багатство поем "Сон" ("У всякого своя доля"), "Кавказ", "І мертвим, і живим..." та ін. Прометей – символічний образ нескореного народу (за поемою "Кавказ"). Форми вираження авторської свідомості в циклі «В казематі».
9. Характеристика творчості І. С. Нечуя-Левицького. Місце селянської тематики у прозі письменника („Дві московки”, „Микола Джеря”, „Кайдашева сім’я”).
10. Реалістичний характер творчості Панаса Мирного. Ідейно-тематичний зміст роману „Хіба ревуть воли, як ясла повні?”

11. Поетичний доробок І. Франка. Новаторство збірки „З вершин і низин”, її художня різноманітність. Утвердження сили людського духу в поезії «Гімн (Вічний революціонер)». Зображення передчуття суспільних та духовних змін у циклі «Веснянки» («Гримить», «Земле, моя всеплодюча мати»). Національний зміст поезії-гімну «Не пора». Художня структура збірки „Зів’яле листя”: основні мотиви, своєрідність жіночого образу, складність образу ліричного героя.
12. Специфіка художнього зображення внутрішнього світу персонажа в оповіданнях і новелах М. Коцюбинського («Цвіт яблуні», «На камені», «Intermezzo»). Ідейно-художній зміст повісті «Тіні забутих предків», поєднання міфологічних та реалістичних елементів у творі.
13. Ідейно-естетичні ознаки лірики Лесі Українки. Провідні поетичні збірки («На крилах пісень», «Думи і мрії», «Відгуки»). Багатство драматургії авторки: своєрідність інтерпретації світових сюжетів та образів, різноманітність жанрово-стильових ознак. «Лісова пісня» як вершина художніх пошуків поетеси (композиційні особливості; фольклорно-міфологічний зміст; взаємодія світу природи та світу людини).
14. Оригінальність творчих пошуків у прозі О. Кобилянської. Ідейно-художнє новаторство письменниці в повісті «Земля» (своєрідність композиційної будови, багатогранність засобів художнього зображення, новаторство у створенні характерів).
15. Специфіка художнього зображення селянського світу в новелістиці В. Стефаника («Новина», «Камінний хрест» та ін.). Піднесення загальнолюдських, зокрема, мистецьких цінностей в автобіографічних творах («Дорога», «Моє слово»).
16. Рання творчість Павла Тичини. Естетико-психологічні домінанти у збірці «Сонячні кларнети». Пафос національного відродження в поемі-ораторії «Золотий гомін». В. Стус про творчість П. Тичини («Феномен доби, або Сходження на Голгофу слави»).
17. Екзистенційні проблеми у прозі Валер’яна Підмогильного («Проблема хліба», «Місто») та Миколи Хвильового. Проблема вини і спокути у новелах М. Хвильового («Я (Романтика)», «Мати»). Трагедія «зайвої» людини («Санаторійна зона»).
18. Жанрова своєрідність романістики Ю. Яновського («Майстер корабля», «Чотири шаблі», «Вершники»). Поєднання національної й революційної героїки, художнє осягнення гострого драматизму суспільних процесів у творах «Чотири шаблі», «Вершники».
19. Основні образи, провідні мотиви в поезіях В. Сосюри («Так ніхто не кохав», «Коли потяг у даль загуркоче»), Б.-І. Антонича («Зелена Євангелія», «Вишні», «Різдво»), Є. Маланюка («Знаю – медом сонця, ой Лад»).
20. Осягнення болючих питань національного буття в драматургії М. Куліша («Мина Мазайло», «Патетична соната») та І. Кочерги («Свіччине весілля», «Ярослав Мудрий»).

21. Специфіка соцреалістичного канону в літературі 40-50-років. Мілітарність і феномен «щастя війни» в поезіях П. Тичини «Я утверждаюсь», А. Малишка «Україно Моя», В. Сосюри «Любіть Україну». Розвиток жанру поеми в період війни. П. Тичина «Похорон друга», М. Рильський «Слово про рідну матір».
22. Роздуми про джерела духовного формування людини та модернізація літературної традиції в кіноповісті О. Довженка «Зачарована Десна». Двоплановість образу автора. Гострота загальнолюдської та національної проблематики в кіноповісті «Україна в огні».
23. Образ України у творчості письменників Мистецького Українського Руху (на прикладі романів В. Барки «Жовтий князь», У. Самчука «Марія», І. Багряного «Тигролови»). Патріархальна Україна та Україна за часів більшовицького терору як головна антиномія творів письменників МУРу.
24. Тематичне розмаїття творчості Остапа Вишні: усмішки про національний характер («Чукрен», «Чухраїнці», «Українізуємось»), усмішки про війну («Зенітка»); осмислення гармонії між людиною та природою в циклі «Мисливські усмішки».
25. Шістдесятництво як суспільно-політичне та літературне явище. Нові духовні цінності в поезії Л. Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско»; В. Симоненка «Ти знаєш, що ти – людина», «Задивляюсь у твої зіниці», «Дума про щастя»; І. Драча «Балада про соняшник», Д. Павличка «О слово рідне, хто без тебе я?», «Коли помер кривавий Торквемада», «Два кольори».
26. Художнє дослідження національного характеру, краси почуттів у новелах Григора Тютюнника про кохання «Три зозулі з поклоном». Проблема винародовлення українського села, втрати людиною свого духовного зв'язку з родом у новелі «Оддавали Катрю». Образ дитини війни у повісті «Климко».
27. Історично-фольклорна основа віршованого роману Ліни Костенко «Маруся Чурай». Духовне життя нації крізь трагічну історію нещасливого кохання Марусі та Грицька Бобренка. Розв'язання конфлікту між вірністю та зрадою в романі.
28. Ознаки химерної української прози: звернення до міфу та параболи, перетворення образів, відсутність межі між реальною та ірреальною дійсністю. Химерно-міфологічні засоби змалювання світу дитинства в повісті В. Дрозда «Ірій». Роль міфологеми малої Батьківщини для формування національної ідентичності.
29. Поетичний модернізм 70-х років ХХ ст. Новаторство поетичних збірок В. Стуса, В. Голобородька, І. Калинця. Поетична філософія «самособоюнаповнення» та образ духовної дороги у віршах збірки В. Стуса «Палімпсести»: «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О, земле втрачена, явися», «На колимськім морозі калина».
30. Історична проза другої половини ХХ ст. Проблематика роману П. Загребельного «Диво»: збереження духовних цінностей нації та імен в історії, стосунки «miteць-влада». Віхи мистецького становлення Сивоока: роль діда Родима, навчання у місті Радогості, у болгар та в Агапіта;

поєднання християнських та язичницьких традицій в архітектурі собору Святої Софії як вияв опору ортодоксальній Візантії та князю Ярославу Мудрому.

Питання з курсу «Методика навчання української літератури»

1. Компаративний аналіз як засіб розвитку полікультурної компетентності учнів.
2. Форми, методи й джерела вивчення біографії письменника.
3. Використання наочності на уроках літератури.
4. Інноваційні технології та прийоми навчання української літератури.
5. Українська література як навчальний предмет у сучасній школі. Основні етапи літературної освіти учнів.
6. Шкільний аналіз фольклорних творів на уроках української літератури.
7. Особливості вивчення драматичних творів у шкільному курсі української літератури.
8. Завдання літературної освіти й вимоги до фахової підготовки вчителя української літератури.
9. Урок як основна форма організації навчального процесу. Класифікації уроків. Основні вимоги до уроку української літератури.
10. Основні методи й прийоми викладання української літератури в школі.
11. Читання твору як основа його вивчення. Види читання художнього твору. Проблема організації та керівництва самостійним читанням школярів.
12. Нестандартні уроки з української літератури.
13. Своєрідність методики викладання літератури як науки. Зв'язок методики викладання літератури з суміжними науками.
14. Вивчення літератури рідного краю на уроках української літератури.
15. Особистість учителя-словесника. Ідеали й традиції професії вчителя. Вимоги до особистості й професійної підготовки вчителя української літератури.
16. Особливості сприймання учнями художніх творів. Етапи вивчення твору художньої літератури. Сутність та функціональне значення кожного з них.
17. Вивчення епічних творів на уроках літератури. Методика аналізу епічного твору. Методи й прийоми аналізу епічних творів. Загальні завдання роботи над епічним твором.
18. Планування як основа творчого викладання. Види планів. Робота над конспектом уроку літератури, основні етапи підготовки.
19. Специфіка вивчення ліричних творів на уроках літератури в різних класах.
20. Шкільний аналіз художнього твору, його відмінність від літературознавчого.

- 21.Розвиток усного і писемного мовлення учнів на уроках української літератури.
- 22.Методика роботи над теоретико-літературними поняттями у шкільному курсі літератури. Система формування у старшокласників взаємопов'язаних теоретико-літературних понять.
- 23.Позакласна робота з літератури. Мета, завдання, форми і зміст позакласної та позашкільної роботи з літератури.
24. Шкільне тлумачення індивідуального стилю та творчого метода письменника.
- 25.**Діалогізм і проблемність у процесі навчання української літератури та вивчення літературних творів.
- 26.Основні принципи й шляхи шкільного аналізу літературного твору як послідовність вивчення художнього тексту, що реалізується в системі уроків.
- 27.Особливості вступних і оглядових уроків з літератури в різних класах.
- 28.Навчально-методичний комплекс з української літератури
- 29.Навчальний кабінет з української літератури, його обладнання й принципи роботи.
- 30.Інтеграційні типи літературних занять.

Список творів для аналізу

1. Т. Шевченко «Кавказ».
2. М. Хвильовий «Я (Романтика)».
3. М. Рильський «У теплі дні збирання винограду...».
4. В. Сосюра «Любіть Україну!».
5. Ю. Яновський «Майстер корабля».
6. М. Коцюбинський «Цвіт яблуні».
7. Олесь Гончар «Модри камінь».
8. В. Стефаник «Діточа пригода».
9. О. Кобилянська «Valse Melancolique».
10. Ліна Костенко «Маруся Чурай».
11. М. Куліш «Мина Мазайло».
12. Г. Сковорода «Всякому місту – звичай і права».
13. Г. Сковорода «Бджола і Шершень».
14. І. Франко «Мойсей».
15. М. Вороний «Євшан-зілля».
16. Леся Українка «Бояриня».
17. П. Тичина «Пам'яті тридцяти».
18. «Слово о полку Ігоревім».
19. М. Коцюбинський «Тіні забутих предків».
20. Леся Українка «Лісова пісня».
21. Остап Вишня «Сом».
22. В. Стефаник «Камінний хрест».
23. І. Карпенко-Карий «Мартин Боруля».
24. Б.-І. Антонич «Різдво».
25. Олександр Олесь «Чари ночі».
26. Іван Багряний «Тигролови».
27. Олександр Довженко «Зачарована Десна».

28. І. Котляревський «Енеїда».
29. Т. Шевченко «Марія».
30. Григій Тютюнник «Три зозулі з поклоном».